

NPTEL ONLINE CERTIFICATION COURSES

INTERMEDIATE LEVEL OF SPOKEN SANSKRIT

DR. ANURADHA CHOUDRY

**DEPARTMENT OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES
IIT KHARAGPUR**

Lecture 32:

**Introduction to the conjugation of the verb कृ (kr – to do) from the
तनादिगण tanādigaṇa (8th group) in the various tenses and moods**

CONCEPTS COVERED

- ❑ Introduction to the **तनादिगण tanādigaṇa (8th group of verbs)** in the:
 - वर्तमानकाल (vartamānakāla [लट् laṭ] - present)
 - भविष्यकाल (bhaviṣyakāla [लृट् lṛṭ] - future)
 - आज्ञा (ājñā [लोट् loṭ] – imperative)
 - अनद्यतनभूतकाल (anadyatana-bhūtakāla [लङ् laṅ] - imperfect past)
 - क्रियातिपत्ति-लृङ् (kriyātipatti-lṛṅ [लृङ् lṛṅ] – conditional)
 - विधि-लिङ् (vidhi-liṅ [लिङ् liṅ] – optative)
- ❑ Practice of verb conjugation using the verb **कृ (kṛ – to do)**
- ❑ Building of vocabulary

**वर्तमानकालः (vartamānakālah - present) and
भविष्यकालः (bhaviṣyakālah - future)**

पुरुषः / वचनम् puruṣaḥ / vacanam	एकवचनम् ekavacanam	द्विवचनम् dvivacanam	बहुवचनम् bahuvacanam
प्रथमः = 3 rd Person prathamah (also for 2 nd Person (f))	करोति karoti	कुरुतः kurutaḥ	कुर्वन्ति kurvanti
मध्यमः = 2 nd Person (inf) madhyamah	करोषि karoṣi	कुरुथः kuruthaḥ	कुरुथ kurutha
उत्तमः = 1 st Person uttamah	करोमि karomi	कुर्वः kurvaḥ	कुर्मः kurmaḥ

तनादिगणः tanādigaṇaḥ (8th group)

तन् tan-> तनोति -> तनिष्यति

वर्तमानकालः - vartamānakālah ↑ ↓ भविष्यकालः - bhaviṣyakālah

पुरुषः / वचनम् puruṣaḥ / vacanam	एकवचनम् ekavacanam	द्विवचनम् dvivacanam	बहुवचनम् bahuvacanam
प्रथमः = 3 rd Person prathamah (also for 2 nd Person (f))	करिष्यति kariṣyati	करिष्यतः kariṣyataḥ	करिष्यन्ति kariṣyanti
मध्यमः = 2 nd Person (inf) madhyamah	करिष्यसि kariṣyasi	करिष्यथः kariṣyathaḥ	करिष्यथ kariṣyatha
उत्तमः = 1 st Person uttamah	करिष्यामि kariṣyāmi	करिष्यावः kariṣyāvaḥ	करिष्यामः kariṣyāmaḥ

आज्ञा (ājñā - imperative)
(अनद्यतन)भूतकालः ((anadyatana)bhūtakālaḥ - imperfect past)
and क्रियातिपत्ति-लृङ् (conditional)

पुरुषः / वचनम्
puruṣaḥ / vacanam

एकवचनम्
ekavacanam

द्विवचनम्
dvivacanam

बहुवचनम्
bahuvacanam

तनादिगणः tanādigaṇaḥ (8th group)

तन् tan -> तनोतु -> अतनोत्

अतनिष्यन्

प्रथमः = 3rd Person
prathamah
(also for 2nd Person (f))

करोतु / कुरुतात्
karotu / kurutāt

कुरुताम्
kurutām

कुर्वन्तु
kurvantu

मध्यमः = 2nd Person (inf)
madhyamah

कुरु / कुरुतात्
kuru / kurutāt

कुरुतम्
kurutam

कुरुत
kuruta ✓

उत्तमः = 1st Person
uttamah

करवाणि
karavāni

करवाव
karavāva

करवाम
karavāma

आज्ञा – ājñā

(अनद्यतन)भूतकालः – (anadyatana)bhūtakālah

पुरुषः / वचनम्
puruṣaḥ / vacanam

एकवचनम्
ekavacanam

द्विवचनम्
dvivacanam

बहुवचनम्
bahuvacanam

प्रथमः = 3rd Person
prathamah
(also for 2nd Person (f))

अकरोत्
akarot

अकुरुताम्
akurutām

अकुर्वन्
akurvan

मध्यमः = 2nd Person (inf)
madhyamah

अकरोः
akaroḥ

अकुरुतम्
akurutam

अकुरुत
akuruta

उत्तमः = 1st Person
uttamah

अकरवम्
akaravam

अकुरुव / अकुर्व
akuruva / akurva

अकुरुम / अकुर्म
akuruma / akurma

**(अनद्यतन)भूतकालः ((anadyatana)bhūtakālaḥ - imperfect past)
and विधि-लिङ् - (vidhi-liṅ - optative)**

पुरुषः / वचनम्
puruṣaḥ / vacanam

एकवचनम्
ekavacanam

द्विवचनम्
dvivacanam

बहुवचनम्
bahuvacanam

तनादिगणः tanādigaṇaḥ (8th group)

तन् tan-> तनोतु -> अतनोत् -> तनुयात्

प्रथमः = 3rd Person
prathamah
(also for 2nd Person (f))

अकरोत्
akarot

अकुरुताम्
akurutām

अकुर्वन्
akurvan

मध्यमः = 2nd Person (inf)
madhyamah

अकरोः
akaroḥ

अकुरुतम्
akurutam

अकुरुत
akuruta

उत्तमः = 1st Person
uttamah

अकरवम्
akaravam

अकुरुव / अकुर्व
akuruva / akurva

अकुरुम / अकुर्म
akuruma / akurma

(अनद्यतन)भूतकालः – (anadyatana)bhūtakālah

विधि-लिङ् - vidhi-liṅ

पुरुषः / वचनम्
puruṣaḥ / vacanam

एकवचनम्
ekavacanam

द्विवचनम्
dvivacanam

बहुवचनम्
bahuvacanam

प्रथमः = 3rd Person
prathamah
(also for 2nd Person (f))

कुर्यात्
kuryāt

कुर्याताम्
kuryātām

कुर्युः
kuryuḥ

मध्यमः = 2nd Person (inf)
madhyamah

कुर्याः
kuryāḥ

कुर्यातम्
kuryātam

कुर्यात
kuryāta

उत्तमः = 1st Person
uttamah

कुर्याम्
kuryām

कुर्याव
kuryāva

कुर्याम
kuryāma

विधि-लिङ् - vidhi-liṅ (कृ [तनोत्यादि] - श्रु [स्वादि])

पुरुषः / वचनम्
puruṣaḥ / vacanam

एकवचनम्
ekavacanam

द्विवचनम्
dvivacanam

बहुवचनम्
bahuvacanam

यदा ...

तदा ...

समयः samayaḥ भवेत्

क्रीडितुं शक्नुयात् ...

... गन्तुं ...

कार्यम् kāryam समाप्नुयात्

विश्रामं कर्तुं शक्नुयात् ..

विश्रामं कुर्यात्...

सम्यक् samyak पठ् ...

... लेखितुं ...

लेखनं
कुर्यात्

प्रथमः = 3rd Person
prathamah

(also for 2nd Person (f))

मध्यमः = 2nd Person (inf)
madhyamah

उत्तमः = 1st Person
uttamah

कुर्यात्

कुर्याताम्

कुर्युः

शक्नुयात्

शक्नुयाताम्

शक्नुयुः

कुर्याः

कुर्यातम्

कुर्यात

शक्नुयाः

शक्नुयातम्

शक्नुयात

कुर्याम्

कुर्याव

कुर्याम

शक्नुयाम्

शक्नुयाव

शक्नुयाम

गीताश्लोकः gītāślokaḥ

यत्करोषि यदश्नासि यज्जुहोषि ददासि यत्।

yatkaroṣi yadaśnāsi yajjuhoṣi dadāsi yat।

यत्/जु

यत्तपस्यसि कौन्तेय तत्कुरुष्व मदर्पणम् ॥९।२७॥

yattapasyasi kaunteya tatkuruṣva madarpaṇam ॥9।27॥

तत्/जु

Whatever thou doest, whatever thou enjoyest, whatever thou sacrificest, whatever thou givest,

Whatever energy of *tapasya*, of the soul's will or effort, thou puttest forth, make it an offering unto me.

Conclusion

Detailed Surrender

Detailed surrender means the surrender of all the details of life, even the smallest and the most insignificant in appearance. And this means to remember the Divine in all circumstances; whatever we think, feel or do, we must do it for Him as a way of coming close to Him, to be more and more what He wants us to be, capable of manifesting His will in perfect sincerity and purity, to be the instruments of His Love.

The Mother

Seer, Occultist and Spiritual Collaborator of Sri Aurobindo

(21st February 1878 – 17th November 1973)

References

- ❑ Krishnamacharya, T. R. (2009, June 17). *Brihat Dhatu Rupavali: Sanskrit Ebooks*. Retrieved September 24, 2019, from Sanskrit Ebooks: <http://www.sanskritebooks.org/2009/06/brihad-dhatu-rupavali/>
- ❑ Tripathi, B. (2017, December 13). *Rupa Chandrika: Internet Archive*. Retrieved September 24, 2019, from Internet Archive: <https://archive.org/details/RupaChandrikaBrahmanandaTripathi>
- ❑ Vidyasagar, I. C. (2017, January 16). *Bryakaran-Kaumudi: Internet Archive*. Retrieved September 24, 2019, from Internet Archive: <https://archive.org/details/in.ernet.dli.2015.345069> (in Bengali)
- ❑ Singh, J. (2016, April 10). *Vijnanabhairava or Divine Consciousness: A Treasury of 112 Types of Yoga: Internet Archive*. Retrieved from Internet Archive: <https://archive.org/details/JaidevaSinghVijnanabhairavaOrDivineConsciousnessATreasuryOf112TypesOfYoga/page/n3>
- ❑ Lakshmanjhoo, S. (2010). *Vijñāna Bhairava: The Manual for Self-Realization*. (J. Hughes, Ed.) New Delhi: Munshiram Manoharlal.

आत्मज्ञानमस्तु ते
ātmajñānamastu te

NPTEL ONLINE CERTIFICATION COURSES

*Thank
you*

